

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Nederduydsche
Spellinge/

Ofte

Een korte verklaringe /
Zoo van elke Letter in't byzonder /
twee-klanken ende drie-klanken / als
van de Spellinge in't gemeen.

By een gebracht duer lief-hebbers der zelve.

'tBoexken sprékt :

Dyt ydel waen // my niet verwerpt /
Om wel verstaen // dy vlytig scherpt:
Ist dat ik dy // klynk bynd in d' ooren /
Maekt dat dyn konst-berispénd' aerd /
Duer liefd' en jonst // verbet'ring baerd /
Of houd u by // van schimpig stoozen.

Tot Haerlem gedrukt by Vincent Kasteleyn,
voor Daniel de Keyzer / Boekverkooper
op't Zand / in't berguld A. B. C.

Annus 1612 Google

Ex lib. c. g. stampij.

ED:
LETTER K.

Toe-eygening

Aende wate Lief-hebbers

Der

Nederduydscher Spellinge.

DAt men eens anders mis bruyk vel lichter na-
 spueren ende berispen kan/dan zijn eys-
 gen doringen (hoe klaer ook aengewezen)
 kennen/of poogen wil te verbeteren/leerd
 ons de dagelijksche ervarêthepd meer dan g'toeg:
 Niet alleen in onnuegaende zeden of dadelijke wer-
 ken/maer ook in alderley konsten ende w. têschap-
 pen/gelijk onder ander in't letter-namen ende spel-
 len/zynde d'eerste trappen der Schol-leere. Als
 by gelijkenisse/ zoo tusschen eenige Nederlanders
 handelende vander Fransozen spellinge / gezeyd
 wierde/datze in verscheydê woorden zonnige let-
 teren te vel/ende eenige verkeerd gebuyken/ zou-
 de lichtelijc van elk een geloofte ende toe-gestemd
 werden. Maer zoomen in tegendeel wilde redenen/
 dat in onze Nederduydsche spellinge ook vel lette-
 ren qualijk genaemd/over-tollig ende onepge-
 tlijk gebuykt werden: ja middel tot verbeteringe booz-
 stelde/wat geldt? vel zouden't meer booz eygen-
 zinnige nies-wijshepd houden/dan eens met recht
 na-dynken 'tzelve omzichtighepd ober-wegê. Wat
 is hier van anders d'oorzake/ als d'oude kruuele
 gewonte? die hun zoo vast ingeworteld is datze lie-
 ber met een blind booz-nemen daer a. n. verstrikt
 blij-

Toe eygening.

blyven / dan datze hun duer d'overlypgende reder
zonden laten vloed maken / dat Elke Letter moet
haer rechte plaetze bedienen : ende naer haer uyt-
spracks klank, ende kracht gebruykt worden , 'twelk
waergenomen zijnde / inzonderheyt van die / die't
voornamelyk toe komt / zoude nu zegen allanghs kës
renige beteringe in onze Nederduydsche Spellinge
veroezaken / die wy met dezen geruygen aerbeyd
geirne zonden helpen boorden : de zelve vryheyt
gebruykende / die onze Ouderen gehad hebben / in't
schryft n van hun geboelē in dezen / tot opbauwin-
ge onzer Moeder-sprake / al zoo ook gedaen heft vā
de zijne den wel erbar. n P. Konfard in zijn Abbrege
dei' Art Poëtique Francoyse, daer hy onder ander re-
denen zeyd.

Tu eviteras toute ortho-
graphie superflue, & ne
metras nuls lettres en tels
mots, si tu ne les pronon-
ces en lisant : au moins tu
en useras les plus sobre-
ment que tu pouras, en
attendant meilleure re-
formation : Tu écriras (é-
crire) & non (escripre)
(Cieux) & non (Cieulx.)

Tu pardonneras enco-
re à nos Z. jusques à tant
qu'elles soyent remis aux
lieux ou elles doivent ser-
vir, comme en (ruze, cho-

Op zult alle overtol-
lichheyt int spellē schou-
wen / ende en zult geen
letteren in zulke woordē
stellen / zoo wyze in't lezē
niet wylt en sprekt : Ten
minsten zuld' die zoo
syaerlyk gebruyken als
wy kond / verwachtende
een naerder verbeterin-
ge : wy zult schryven écri-
re, en niet escripre, Cieux,
ende niet Cieulx.

De Z. zuld' in ons
noch overzien / tot datze
hersteld zullen zijn inde
plaetzen daerze behoort
te diene / als in ruze, cho-

Toe eygening.

ze, espouze) & mille autres.

Quant au K. il est tres-utile en nostre langue, comme en (kar, kalité, kaquet, kabaret,) & mille autres; & non le C. lequel tantost occupe la force d'un K. tantost d'un S. selon qu'il a pleu à noz predecesseurs ignorans, de le mettre, comme franche pour (franse) : & si on te dit qu'on prononceroit (franze,) tu respondras. que la lettre S. ne se prononce jamais par un Z.

Autant est de nostre G. qui souventes fois si miserablement occupe le lieu de l'j consonne, comme en (langage) pour (langaje)

Autant en est de nostre q. & du C. lesquels faudroit totalement oster, d'autant que le k. est kappa des Grecs, & peut en nostre langue servir en lieu du q. & du C.

ze, espouze, ende duyzend andre.

Wangaende de K. die is in onze tale zeer noodig/gelyk in dez: woorden/kar, kalité, kaquet, kabarer, ende duyzend ander : ende niet de C. de welke als nu bezit de kracht van een K. als van van eē S. na dattet onze onwetende woorders beliest hēst die te stellen / als franche voor franse : ende zoo men u zeyd/dat men franze zeggen zoude / gy zult antwoorde/dat de letter S. nimmermeer duer Z. upt-gesproken en word.

Zoo vėl ist van onze G. die menigmael zoo jammerlyk de plaetse van j. me-hlyk-letter bezit / als in lagage voor langaje.

Zoo vėl ist ook van onze Q. ende vande C. de welke men t'eenemael weeten moeste/van dat de K. is de Griekische kappa, ende mag in onze tale dien in plaetse vande Q. ende vande C.

Toe eygening.

Il faudroit encore inventer des lettres doubles à l'imitation des Espagnols, de (ill) & de (gn) pour bien prononcer (orgueilleux, monseigneur): & reformer en la plus grande part nostre A, B, C lequel je n'ay entrepris pour le present.

Me zoude noch moeten eenige dobbel letters vindē/ gelijk de Spaeynaerden in ill ende gn gedaen hebbe/ om orgueilleux, monseigneur wel uyt te spreken/ ende veranderen het meeste deel van onzen A, B, C, twelk ik op deze tijd niet voorgenomen en hebbe.

In gelijker voegte kan in onze spellinge ook lichtlyk getoond wordē/ hoe overtollig van meest elck in een Sillabe de C aende K: de H aende G ende aende T, ook de T aende D geborgd worden: Als mede hoe wanschickelijck dattet is / C de kracht van K toe te eygenen voor a, o, u, l, n, r, ende na a, e, i, o, u, l, n, r: T of de t'eynden inde Sillabe te gebuyken/ daer D behoort te wezen: S voor inde sillabe inde plaetse van Z te stellen: ch of ck t'eynden inde Sillabe inde plaetse van g te bezigen: ou te schryben daer men au stellen zoude: u, va. ende wa niet recht te onderscheyden / ende ander misbryken meer / hier in dit kort begryp een pder voor oog n gesteld / ons gevoelen altijd het oordeel van verstandiger onderwerpen de/ de welke wy / overtuygd zijnde van eenige grove seplen (bupten onze weten hier reghens ingesloepē) niet alleen wijken/maer ook daer voor danken zullen: Te meer/ zooze betuyzen (met selve duer den dzyk pet wat beters ofte geboegelykers aende dag te bryngen) dat hun de zake mede aengact / ende dattet hun meer gedaen is / om uyt liefde een peder in't algemeen t'onder-richten / dan wt nyd op iemand in t'byzonder vinnig te bryt: n: Het welke wy

meer

Toe-eygening.

meer den onberstandigen / als de zulke toebetrant-
wen / als beter met hunnen aerb ende name ober-
een-komende. Doch alzoo het onbehoorlijk lasterē
altijd met ziju zelfs straffe verzeid is / te weten / ep-
gen schande / zoo laten wy deze ook bypelijken hun-
ne galle tegen ons uptschieten / als die ons wepnig
stootē aē't ongegrond geblas / daer mede zoodanige
meest tegen den onberdienden uptbaren : vastelyk
verhopende / datter noch eenige zullen gebonden
worden / die dit ons doen meer loben dan lasteren
zullen / al en waer't maer ten aenzien / dat de edele
geesten hier duer te meer te bedynken gegebē word /
dat onze Nederduydsche spellinge niet heel vol-
maekt en is / ende daer neffens aengevozd worden /
om (zoo vcl doenlyk is) de zelve tot haer hoogste
volkomenhepd te byngen. Want te zeggen / datze
geen zuyberinge noch herstellinge van noode en
hēft / zoude (dunkt ons) mer kommen upt een blind
vooz-oordeel / dan recht oberleg vande zake zelve :
Blind vooz-oordeel zeggen wy / om dattet vooz de
ziende raedzaem grmoederen al te klaer blykt / dat-
ze beteringe behoefd. Deze dan / ende niet gene / wil-
len wy dit ons Boerken geheelyken overgeven /
omne (zoo't haer god dunkt) de Nederlandische
juegd met een raden wederom te behandigen : om
welkers wille wy deze gerpinge moepte gātne ende
gewillig gedaen hebben.

Vaert wel.

3 tij

RON-

RONSARD

Tot

ALPHONCE del BENE.

GEÉschryver en behoeft voor't ydel schimpé bevē
Maer vry'lyk t'achtē meer de waerheyd voor te staē,
Dá'tvolks oud quazed gevoel, 'twelk niet wil nemē aē,
Dan datt't voor oogē ziet van d'Ouders nageblevē,

Als of die meer dan ons in wijsheyd waer gegeven,
End darmen hun dies most in alles gantsch na-gaen,
Ja niet nieuw's vinden meer:maer duer zulk ydel waē
Word zeer de goed' natuer verkort, en t'óder drevē,

Gelijk ofz' hedensdaegs geheel verstorven waer'
Om baren geesten kloek, end dat zy allegaer
Haer gaven in't begin op d'Ouders had gegoten.

Ook of zy niet en had behouden noch bewaerd
Om ons te deelen med' na milden Moeder-aerd,
Maer blyven most voor elk na-kommer toegesloten,

Duerziet den grond.

Spellinge.

De Spellinge bestaet in oprechtelyk ende nae 'tbehooren elk woord te konnen spellen ende schryben.

De begintzelen der Spellinge, zijn de Letteren, waer van de naem Letter-konst voord-gekomen is/welcke Letteren zijn een eygentlyke uytbedinge des geluyds/ofte der stemme.

Ende deze Spellinge is een verzamelinghe der letteren/om daer van Sillaben te maken/als: de kinderen: Want Sillabe is 'tgene dat t'effens ofte eens klays uytgesproken word / 'tzy dan of het bestaet van een Klynk-letter alleen / of van een ofte meer Klynk-letteren, met haer behoorlyke bygevoegde me-klynk letteren.

Van deze Sillaben makten men woorden, als: De kinderen maken. De woorden zijn de beteekeninghe van alle Namen ende werken.

Van de woorden makten men een volkommen Reden, als: De kinderen maken licht vrede. Ende een Reden is 'tgeheel verhael / van 'tgene dat men seggen wil.

Nederduydsche

Inde Letteren moctmen op dyp dypngen letten/te wsten:

Op { 't Mackzel: Daer mede zy upt-gebeld worden.
de Naem: Daer mede zy genaemd ofte upt-geproken worden.
de Kracht ofte Weirdigheyd: Daer naer dat zy (volgende haer maekzel ende naem) inde spellinge gebuykt worden.

Van 't Mackzel ende Namen der Lettiren.

Onde de Mackzelen van alderhande Letteren booz oogen te stellen/ zoo van Nederlandische/ Oberlandische/ Fransche/ Engelsche/ Spaensche/ Italiaësche/ Romeynsche/ Latynsche/ Grieksche/ Hebreeusche/ Syrische/ ende vél ander: Als van Staende/ Loopende/ Ronde/ Vierkante/ Bastarde/ Fractur/ Tectur/ Hellende Obervallende Gebroken/ Verschoven/ Gespitte/ ende dergelyke/ die eenigz meer dan honderdderley houdé te zyn/ zoude vél eer te lang/ dan ondoenlyk vallen: Verhalvé zullen hier alleen voorgesteld worden de gemeene Nederlandische Letteré/ in maekzel ende naem met hare Hoofd- letteren/ als volgd:

Mackzel: a b c d e f g h i j p k l m
Naem: a be ce de e ef ge ha i je p ka el em
n o p q r s t u v w x z.
en o pe qu cr es te u va wa ks ze.

Hoofd-

Spellinge.

Hoofd-letteren.

A B C D E F G H I J K L
M N O P Q R S T U V W X Y Z.

Deze Letteren worden verdeeld in Klynkende ende Me-klynkende Letteren.

De Klynk-letteren zijn a e i o u , ende worden klynk-letteren genoemd/om dat zy (enkel geluyden wezende) alle zonder behulp van andere / uyt-gesproken worden / makende zomtijds elk byzonder een volkommen Sillabe ofte Woord: als ook / om datze de me-klynk-letteren lebendig maken / ende haer klank of geluyd geven moeten.

Alle d'ander (uytgenomen de y die den langen klank van i uyt-béld) zijn me-klynk-lettere, dat is/ als klynkende duer hulp: ende geluyd van een ander/ te weten/ een Klynk-letter, wantze zonder den klank der zilver niet en konnen uytgesproken worden: vcl min op haer zelve een Sillabe ofte woord maken.

Deze me-klynk-letteren wordé verdeeld in stomme ende half-klynkende Letteren.

De Stomme zijn de gene/ die int uyt-spreken met haer zelve beginné/ ende met een klynk-letter eyndigen/ als :

b c d g h j k p q r v w z.

De half-klynkende zijn die/ die in't uyt-spreken met een klynk-letter beginnen / ende met haer zelve eyndigen/ als :

f l m n r s x.

Nederduydsche

Ende deze verbeelinge der Letteren/kan kort in
een Tafelken gesteld worden/als volgd :

Letteren.	{	Klynk letteren	a e i o u.
		Me-klynk- letteren.	Stomme b c d g h j k p q r v w z.
			Half-klynkende

Wande Kracht ende Weirdigheyd der Letteren.

A.

De A bezittende d'eerste plaetze vā alle de Let-
teren/hēft 300'helderen klank/ datze alle d'an-
der klynk-letteren daer in overtreffende wannere-
ze tbegin van een Sillabe is/en van een me-klynk-
letter gevolgd word / ook als 3° midden inde Sil-
labe tusschen twee me-klynk-letteren staet / 300
klynkze kort / overmits haren klank terstond in-
de naestvolgende me klynk-letter verkort word/
als: acht, al, kracht, van, dat, ende dergelyke : Maer
300 3° de laetste Letter van een Sillabe komt te
wezen / 300 hoorzinnen daer haren klank lang ende
klaer/als : na, spa, dragen, halen, laten, slaven, ende
meer ander.

3 2° maect ook wel een Sillabe alleen/als blykt
in Ader, Aker, Apen, aten, cude wipnige meer.

Spellinge.

131

Bc.

D'E ygenschap van B is/ als zy d'eerste Letter
van een Sillabe is/ datze haer bindt aen de
klynk-letteren/ ende l, r, als:

baden, beken, by, boot, buyd.
bladen, bleken, bly, bloor,
braden, breken, bry, brood, bruyd.

Doorder is te weten/ dat de B nimmermeer in een
Sillabe eenige me-klynk-letter vooz haer laet kom-
men/maer wel de klynk-letteren: ende noch wan-
neer die vooz haer kommē/ zoo is zy de laetste Let-
ter vande Sillabe / ofte zy laet haer ('twelk doch
zelden gebuerd) alleē volgen s, t, als: hebs, gelchrahs,
Abt, hebt, w.

De B héft met de P gemeenschap vā geluyd/ doch
zy is véel zoeter/ alzoos hier naer in P (daer wy spre-
ken van't onderschepd datter is tusschen B ende P)
verhaeld word.

Cc.

D'E C word in't drukken ende schryben meest
van elk een grootelyks mis bypikt/ met haer
boven ende tegen de kracht ende ygenschap / daer
mede zy uytgesproken word/ de kracht van K. toe
te epgenen/ wanneerze komt te staen vooz aen a, o, u,
l, n, r, als: cael, conste, cuyper, clachte, cnopen, craeg,
w. Mede van gelijckē/ als zy achter de klynk-Let-
teren ende l, n, r, komt/ als: pac, vermaec, blijc, rooc,
geluc, volc, banc, Kerc, ende dergelijckē.

Welke onepgentlyke krachts toe-epgninge wel
is

Nederduydsche

is een 'oud / al-gemeen / maer on-schikkelijk ende noodig te verbeteren mis gebruik / daer de Nederlanders (zoo wel als d'uythensche) ook niet by af en zijn: waer in vele zoo verdwaeld zijn / datze dit lang gebruik een vaste Wet achten.

Maer of nu eenige zeggen willen / dat wy meest al onze Letteren vande Latynen hebben / daer dese C mede eene van is / ende datze by d'oude Latynen placht ke te herten / in kracht met onze k ober een komende / ende daerom bygelijk voor k mag gebruikt worden. Zoo mochten wy byzagen / waer toe de k ons dan noodig is / ende of wy die (als onnutten overbloed / zouden mogen verwerpen. Zeggen zy neen : maer datze ons dienen moet hoor aen e i y daer 'twoord de kracht van k vereyscht / zoo byzagen wy dan / of de woorden van cael, conste ende dergelyke / ook de kracht van k niet en behoeven ? Hier op zullen zy trimers ja moeten zeggen / ende volgens dien ook moeten bekennen / datze twee Letteren (zoo verschept in uyt sprake) tot eenderley kracht in't schryven gebruiken / zonder eenig bewijs / van dat de C in d'eene plaetze ander kracht of geluyd heft dan in d'ander / alleen haer beroepende op d'oude ongegronde wyze / die wy hier in niet schuldig en zijn te volgen : Te min / om dat wy by velen (die niet eygentlyk en weten / waer men de C begeerd of verwerpt) groot misverstand uyt rijst / dat niet geschieden en kan / als men elke Letter haer rechte plaetze laet bedienen / te weten : Dat men ober al de k zet / daer 'twoord de kracht van k behoefd / ende de C alleen tusschen de klynk Letteren / ende h, als: kracht, recht, gewicht, gebrocht, berucht, ende zulke meer / ofte als voor de h een skout / dan moet de C ook daer tusschen beyden geboegd

begebd worden / als in schandig, scherp, schimpig, versch, vleysch, eyschen, ende dergelyke woorden.

Daer en is geene onder alle de Letteren / die zod jarthmerlyk geraepbracket word / als deze arme C, die gebwongen is alleen met haer eygen naem drie-derley kracht upt te belden: Als van k kommende booz a, o, u, l, n, r, ende achter de klynk-letteren / ende l, n, r, ook van C booz e, i, y, ende komende booz h, als ook tusschen s ende h daer heftze by na'tgeluyd van g, dan datze vel styver uptdouwende komt / alzo in de boben-gestelde woorden van kracht, gewicht, ende dergelyke genoeg kan gemerkt worden / ende dat is ook den eenigen dienst / dieze by ons te betrichten heft.

Ten zoude ook niet onboegelyk zyn / dat menze zulken naem gabe / als haer kracht daer upt-beld: Ook zoo weynig te berispen / als der Latynen vermaninge van ke in ce, van alzooze van alle upt-hemische met den naem van ce uptgesproken word / zoo willen wy't (om dattet niet schynen en zoude / dat wy al te groote veranderinge zoekē in te byn- gen) booz als noch laten blyben / ons genoeg zyn- de boozgesteld te hebben / hoeze misbruykt word / waer zy alleen moet gezet zyn / ende welk daer haer kracht is.

De C in upthemische woorden (die wy meer als te vel in ons Nederduydsch gebuyken / ende schier booz eygen houden) booz e, i, y komende / in ceder, celle, cimbale, cyfferen, en ander meer heft de kracht van ce.

Conderscheyd datter is tusschen ch ende g zoekt hier achter inde Letter g.

Ende waer f booz ch misbruykt word / zindop hier naer inde Letter f binden.

Nederduydsche

De.

Inde D is aen te merken/datze in't begin der Sil-
labe/ge:n Letter vooz haer en laet konnē/ ende
wozd gebolgd vande klpnk-Letteren ende r, w, als:
dat, dede, dien, doen, duyfend, dragers, dwingen . w.
Maer als 3p achter een klpnk-Letter komt te staē/
dan is 3p de laetste Letter van een Sillabe / of 3p
wozd gebolgd alleen van s, als:

had, gebed, nijd, nood, oud.
hads, gebeds, nijds, noods, ouds,

Ende achter de klpnk-Letteren laetze noch wel
vooz haer konnen de me-klpnk-Letteren f, g, l, m,
n, r, als: 'thoofd, buygd, geweld, vrēmd, verbond, ge-
hoord, ende zulke meer.

De onderlinge gemeenschap van D ende T is/
dat de D zoet/ende de T hard klpnkt: ende alzoome
de zoetighepd boven de hardighepd liebē moet/ in-
zonderhepd daer't de reden berepcht / zoo dunkt
ons datze voozwaer buyten de redē niet verdwaelde
(maer weerdig te volgen) zijn/ die willen/ dat alle
woorden in D zullē epndigē/die in D verlangē/als:

glad
goed
bereyd
snood
beduyd
saeft
zorgd
geld
ruymd
hand
wierd

de welke
in't ver-
langen
gesteld
worden.

gladde
goeden
bereyden
snoode
beduyden
saeftde
zorgde
gelden
ruymde
handen
vierden

Ende

Spellinge.

17.

Ende zulke meer / zonder de zelve al zonder onderscheyd in e ofte in de te laten eyndigen / hoewel dit mis byzuyk by velen (ja by meest elk eē) geplegd word / want daer is te groot vershil tusschen de woorden

wand
wed
mijd
moed
moeyd
schud

daermen in't
verlangen
moet stellen.

wanden
wedden
myden
moede
moeyde
schudden

ende de woorden

want
wet
mijt
moet
moeyt
schut

daermen
in't verlan-
gen moet
stellen.

wanten
wetten
myten
moeten
moeyten
schutten

Alzoo het eene deel in zijn volkommenen geenzins bet en behoeft / ende het ander de d niet : als men ook d'een voor d'ander gebruykende / in elk ander plaetse zetten mocht / wat verscheydenheyd zoude zyn tusschen

dalen, deiren, dieren, doorē, duyri, dragen, drek,
ende

talen, teiren, tieren, tooren, tuyri, tragen, trek,

ende dergelijcke. Daeromme en waer't niet onboegelijck / dat men maer alleen in e en liete eyndigen

alle

Nederduydsche

alle woorden/ die niet in d en verlangen/ ende geen
ander.

E.

De E komende in't begin der Sillabe/ voor
aen een me-klynk-Letter / ende midden inde
Sillabe/ tusschen twee me-klynk-letteren / ook
t'eynden inde Sillabe/klynkt altijd/ als: elk, erger,
blyvende, bevel, gedaen, zijnde, ende dergelyke.

Maer wanneer twee Sillaben in e eyndigende
(in een woord) elkander kommen te volgen / zoo
klynkt d'eerste lang/ ende d'ander kort/ als : deze,
dede, ondege, bede, w.

Alzoo moet ook verstaen zijn/ dat wanneer drie
Sillaben in e eyndigende / elkander in een woord
volgen / dat d'eerste lang klynkt ende d'ander twee
kort / als : bedele, vedele, uytgenomen wanneer
d'eerste Sillabe van drie een voor-zetzel is / als :
be-stede, be-trede, be-weze, ge-bede, ende meer an-
der/ want daer klynkt de middelste Sillabe lang/
ende d'ander twee kort.

De e is een Sillabe alleen in edel, eten, even, ezel,
ende wepnige meer / ende daer klynktze altijd
lang.

Conderscheyd datter is tusschen e, é, ende ee,
zoekt hier achter inde twee-klanken.

eF.

Wanneer F in't begin der Sillabe komt / zoo
en lydze geen Letter voor haer inde zelve
Sillabe te staen/ dan hy laet haer volgen/ inde aen
haer

Spellinge.

haer hechten de klynk-Letteren / ende l, r, als : fa-
len, fel, fiel, fokken, futzelen, flau, fraey, ende meer
ander.

Maer als zy achter de klynk-Letteren komt/
zoo bin dze haer aende zelve / ende gedoogd ook dat
hoor haer noch komt l, r, als : kaf, beleson, ichrift,
geloofst, verlust, half, verderf, ende dergelyke.

Ende in't eynde des woords / laet zy haer volge
d, s, t, alg: roofd, kalfs, helst, w.

Alle woorden die in f eyndigen / ende in't verlan-
gen geen ff en behoeven / die wordē met v verlangd /
alzoo wel onderscheydelijk gezien kan worden /
aen

straf
hes
slof
suf

} die in't verlan-
gen gesteld
worden.

} straffen
heffen
slossen
suffen

gaf
bleef
doof
duyf

} daermen in't
verlangē steld.

} gaven
bleven
dooven
duyven.

De f heeft eenen vel styver wot-perffenden klank
van v, alzoos in't begin der Syllabe alderbest on-
derkend kan worden / aen

fael, fel, fiel, } ende ander zulke.
vael, vel, viel,

Wat eenige de fin zominige plaetzen hoor ch
schryben /

als	{	after zâft verkoft	in de plaet- ze van	{	achter zacht verkocht
-----	---	--------------------------	------------------------	---	-----------------------------

ende dergelyke / dunkt ons niet het algemeen Ne-
derduydsch geen gemeenschap te hebben / ende der-
halven niet volgelijk.

Ge.

DE G in't begin der Sillabe komende / en
gedoogd geen ander Letter (in de zelve Sil-
labe) voor haer te staen / alsoo de t in 'rgene daer
zyer om kortheyds wille zomtijds by gebaet word /
voor een woord volvoet : Daer zy laet wel volgen
ende aen haer ver-eenigen de klynk-Lettere, ende l,
r, als : gaen, geine, gins, goede, guyten, glat, graven,
w. Ende in een Sillabe achter de klynk-Letteren
komende / word zy daer aen verknocht / alsoomē
ziet in' zag, weg, bigge, hoog, muggē, ende dergelyke
gedoogende mede / dat tusschen haer ende de klynk-
Letteren gezet word l, n, r, alsoo in' gevolg, gezang,
berg, ende zulke meer gemerkt kan worden / ook
laet zy haer wel zomtijds volgen d, s, st, in be-oogd,
lang, argst ende meer ander.

Wat de G mede niet by en is / van by belen ons-
zer Nederlanders grobekijk misbruykt te worden /
en bereyscht schier gheen bewijs : alsoo het blyke-
lyk geuseg is / datter niet alleene getwijffeld en
word / wat voor kracht dat men ze ed-epgerien zal /
maer zelve wat naem zy heeft / of behoord te heb-
ben : want

Enige noemenze zic, gelijk de Francoszen: En
van

Spellinge.

21

van ander woordze die genoemd/ na de kracht dieze
de Vlaeningen geben in't naem-woord Gillis, doch
den klank van deze namen en binden wy niet dat
in eenige Nederlandsche woorden noodig zij. Zo-
mige gebenze ook den eygentlijken naem van je,
welke naem (zoo wel als de twee boozgaende) met
de kracht van G geen gemeenschap en heft / maer
koude wel lichtelijc veroorzaken / dat men zoude

booz gaet, gans, garen, gau, gisp, goden } w.
lezen jaet, jans, jaren, jau, jisp, joden }

Maer andere (van welker geboelen wy ook zijn)
willen vél liever dat wyze met de Hoogduytschen
zullen geheeten / als alderbest ober een komnende /
met de kracht daer toe zy van ons gebuykt word:
Ende al zoo zy in onze Nederlandsche sprake / maer
tot eenderley kracht ende geluyd noodig en is / zoo
ist ook onmoedig / dat menze meer dan een naem
geben zal : Maer heel mittelijc / dat menze al zulk
eene gebe / die haer naer haren dienst / kracht /
ende geluyd recht toe-komt : altijd in't schryben
acht nemende / waer zy moet gesteld ofte nagegla-
ten wezen.

Want datze by velen in eenige plaetzen berach-
telijken verworpen / en in haer plaetze ch gebuykt
word / dat geschied (dunkt ons) niet al te wepnig
opmerkinge van eenvoud ende meervoud : als ook
mede van de eygenschap der woorden zelve / al zoo
genoeg kan gemerkt worden inde woorden lach en
lag. die meest elk op eenderley wyze schryft / een-
voudig zijnde / maer in't meervoud of in't verlengen
zij zy (al waer't haers ondanks) gedwongen la-
chen ende lagen te schryben : daer mede genoeg be-
wyzende / dat zy het onderscheyd tusschen g ende ch

B ij te niet

Nederduydsche

niet en weten/ ofte moet-willens niet en wille verstaen. Voor welke eygen-zinnige dit ons schrijven niet en dient: Maer wel (doch onder verbeteringe van verstädiger/ welker recht-zinnig oordeel wy altijd geerne willen onderworpen zijn) voor den wét-zuchtigen Leergier: die wy hier in tot waerschouwinge zetten deze naer-volgend: vermaningen: Als voor eerst/ dat tusschen g ende ch dit onderscheyd is/ dat de g nimmermeer in een Sillabe de s en volgd/ gelijk ch menigmael doet: ook inde dat de g volgende haer kracht ende uytspzake (hier boven verhaeld) in een Sillabe haer nimmermeer met de h en ver-eenigd: Maer zoo de h haer ergens komt te volgen/ dat maekt dan een verdeeling van Sillaben/ als in eenwigheyd, hooghertig, traeghandig, waeghals, en dergelyke wel gezien word.

Dat nu vele/ oft meest alle Nederladers in sommige woorden de h aende g koppelen / voornamelyken daerze voor e, i, y, ende t eynden inde Sillabe komt/ als in geld, ginder, gy, mag, weg, hoog, bang, merg, ende dergelyke/ dunkt ons een ongegrond gebruik te wezen: ofte daer moste bewezen worden/ dat de g van haer zelven niet krachts genoeg en hadde / om alleen ende zonder hulpe haer plaetze ofte ampt te bedienen: welk by de Hoogduydsche (op dat wy alle ander uyt-hemsche voor by gaen) geheel byzind zoude zijn/ al-hoe-wel datze by haer een selve kracht heft als by ons. Ende ofmen haer zulken zwakhed inde g toe-stemde/ met wat reden zullen zy ons kunnen wijs maken (zwyge krachtelijk overtuygen) datze op d'ene plaetze sterker is is dan op d'ander/ ende voor a, o, u, l, r, de h niet en behoefd/ gelijk zy willen datze voor e, i, y, doet: dewyle meest elck de h daer afaet / schryvende / gaef, god,

god, gunst, gloet, groeyen, w. **W**p achten wel met geene: al zoo haer vel eer de stoffe / als hct onberstand ontbreken zoude. Raden derhalven / datmen zulke overtollighepd vermyde / ende op der Letteren kracht ende klank zoo lette / datmē weet te oordeelen hoe vel dat elke Letter vermag / of niet en vermag: zonder zoo wanschikkelijk haer op d'een plaetse zulke / ende op een ander die kracht toe te schrijven. Als of wy zoo groot gebrek van Letteren hadde / dat ons dikwyls eene op drierley wyse dienen moeste / al zoo vele aen deze g wel laten blyken: want behalven dat (zoo boven geroerd is) de ch zontijds in haer plaetse gezet word / zoo word ook van velen / daer t'woord in g eyndigen moet de ac of uck gebuykt. Daer nochtans elk met redē wel behoord te verstaen / dat alle woorden (die in't verlangen met ge of gen eyndigen / wannec de e of en (de woordē een Sillabe verkortende) afgeweird word) behooren met g ende niet met ch of ck te eyndigen / ende datmen derhalven om alle onberstand te weiren / ende zoo wel in't kort als in't verlangen (daer't de reden voozderd) diend eenderley Letter te gebuyken / schryvende :

dag
lang
zeg
nyg
dyng
zorg
koning
buyg

daermen in't ver-
langen sield.

dagen
lange
Zeggen
nygen
dyngen
zorgen
koningen
buygen

zonderonbequant
lyk te stellen / al zoo
nochtans vel gedaē
word /

dach
lanck
Zech
nych
dynck
zorch
koninck
buych

Nederduydsche

Want daer is een groot onderscheyd der betekenisse tusschen de woorzen

bang
lang
dyng
dryng
hyng
vyng
zyng
drong

Daermen in't
beers
langen
feld.

bange
lange
dyngen
dryngen
hyngen
vyngen
zyngen
drongen

ende de woorzen

bank
lank
dynk
drynk
hynk
vynk
zynk
dronk

Daermen in't
beers
langen
feld.

banken
lanken
dynken
drynken
hynken
vynken
zynken
dronken

Zommige willen ook / dat inde woorzen dag, vlag, zeg, wig, rog, brug; ende alle andere daer in't verlangen de g gedobbeld word / de g inden klank wat na de k trekken zal / 'twelk volgende / zoude men haer dan ook zulke naem geben moeten / als haer kracht daer uptield: dat een al te ongegrond doen zoude wezen / want of dit klipken na de k met de Hollandsche tale wel eensdels wat over een komt / zoo en hebet nochtans geen gemeynschap met het gemeê Nederlands / daer wy ons oog-merk op nemen moeten: ook isser te groot onderscheyd tuss-

Spellinge.

tuffchen den klank van g ende k, alzoo wel blijkt in
dag, vlag, wéggen, biggen, rog, buyg } en ander
dak, vlak, wekken, bikken, rok, buyk } dere.

Ha.

O dat eenige (ende zonderlinge de Hoord-ooft
Blamingen) geen onderscheyd in't uyt-sprekē
tuffchen a ende h en weten / noch en konnen begrij-
pen/het en zy daerze achter c of sc komt / zoo moet
noodzakelyk dit tot opmerk getoond worden / te
weten: De a hoordmen altijd alleene uyt de kele
aessmen / maer inde h moet den aessm al hysgende
geheel dicke uyt de Borst gehaeld worden.

Daeromme/die van dit onderscheyd geen geboek
en hebben / en konnen ook niet merken / wat ver-
schil datter is tuffchen

a'er, aeld, aken, alle, aten } en ander zulke
haer, haest, haken, halle, haten }

Ende op zulke plaetze gekomen zijnde/daer de
h (of deze toebazinge) booz in de Sillabe gebruykt
word / zullenze dikwyls deze ende dergelyke vol-
gende woorden geheel verkeerdelijk in spreken ofte
schryven d'een in d'anders plaetze stellen/ als daer
zijn

ere, elle, effen, yet, of, oore, ooge, uyen,
heere, helle, heffen, hiet, hof, hoorē, hooge, huyleu,

ende ander dergelyke: Ende alzoo menigmael de
woorden die met klynk-Letteren beginnen / uyt-
spreken / als ofze met h begonden / ende die met h
beginnen als ofze met een klynk-Letter begonden:
twack

Nederduydsche

Welk vel eer in haerlieden te berispen of te belachen is / dan datmen haer deze wyze zoude doen beranderen / ten ware duer langheyd van tijde / en groot opmerken der gener / die haer geirne anders gewennen zouden: als beginnende t' onderbinden / dat elke Letter nae haer upt-spraeks klank ende kracht moet gebuykt worden: ende den epgentlijken klank van h hoordmen volkommelijc / wanneerze voor een klynk-Letter in't begin der Sillabe komt / alwaerze haer epgē kracht voldoet / alsoo in haeld, heerlijc, hier, hooge, huyzen, ende meer ander wel te merken is.

Woorder / als zp komt achter c of sc zoo worden den klank van d' een ende d' ander Letter duer een / ende in elkander versmeltēde gehoord / als ; schade, scheen, schier, schoon, schuym, achten, slechter, gezicht, verzocht, duchten, ende dergelyke / anders en komtze niet: Want dattet niet noodig en is de h alsoo aen g in een Sillabe te hoegen / is hier voor in de g betoond: als ook / wāneerze de g in een woord volgd / datze van een scheidinge van Sillaben macht.

i y ende j.

DE I halb voor / midden / ende ook t' eynden in de Sillabe kort van geklank / als : in, is, Zinlyk, eeuwige, w. Want als zp lang klynken moet / zoo stelmender de y, als: ys, gelyk, wy, w.

Tonderscheyd des korten klanks van i, ende langen klanks van y kan ook genoeg onderkend worden / in

wil,

Spellinge.

27

wil, min, win, zin, is, wis, wit, zit, (en ders
wyl, myn, wyn, zyn, ys, wys, wyt, zyt, (gelijke

Dat nu eenige willen hebben / dat de y t'epnden
inde Sillabe komnende / ontrent ander-halve lāg-
de banden klank van i hēst / als : by, hy, vry, ende
midden inde Sillabe / tusschen twee me-klank-
Letteren staende / de dobbel langde des klanks vā
i, als : schryft, myn, tyd, ende daerom daer een ander
maekzel bespoord te hebbē / dunkt ons ongegrond :
Obermits 3p dan in blyven, Zy, sryden, ende derge-
lyke niet zoo lang klanken en zoude / als in blyft,
zyn, sryd, daermen nochtans niet anders merken
en kan (hoe scherp men daer op let) of de y klank
in d'eene plaetze / al zoo lang als in d'ander.

De y maekt een Sillabe alleē in ydel, yver, ycer,
ende hare afkomers.

Wanneerze een velkommen woord alleē maekt /
zoo bedjet 'et een zonderlinge verwonderinge / ofte
verschrikkinge / als : y! wat men hoorde. y! wat's
daer.

In't gemeen woord geleerd / dat wanneer i in't
begin der Sillabe voor een ander klank-Letter
komt te staen / datze van een me-klank-Letter
wordt : Maer wy (als ook eenige andere) noemenze
liever je, ende dat om 'tbeste onderschepd des ge-
klanks wille / die hier wat d'yngender komt / dan
den egen klank van i in hem zelven is / al zoo wel
blykt / daerze haer rechte plaetze bediend / in jagen,
bejegend, jisp, jok, juyft, ende meer ander.

Daer is ook zoo vel onderschepd tusschen i ende
je, dat i in't begin der Sillabe haer bind aende
me klank-Letterē k, m, n, s, als : k, ymmers, in, is, n?

ende

Nederduydsche

ende wanneerze vooz inde Sillabe vande klynk-Letter e gevolgd word / zoo steldmender een y, als: yeder, yegelyk, yemand, yet, yeuwers, en luttel meer / anders en begintze geen Sillabe.

Ende de je en komt anders niet / dan inder Sillaben begin / niet van eē me-klynk-Letter gevolgd / maer vooz de klynk-Letteren in jaer, jaer, jode, juken, ende ander diergelyke woorden / waerom dat ook zommige (ende dat niet onepgentlyk) willen de je met eenen steert onder upt-trekkende gemaekt hebbe / om die vande i in maekzel te konnen onderkennen.

Ka

De K is noodig vooz de klynk-Letteren / ende l, n, r, als: kant, kennisse, kinderen, kommen, kuylen, kleederen, knagen, kryten. Insgelyks ook achter de klynk-Letteren / ende l, n, r, als: gemak, bestek, beschik, ook, stuk, elk, dank, werk, ende dergelyke.

In't laetste des woords / laetze haer zontijds wel volgen s, t, als: gebreks, verstikt, w.

Ober al daer de k tepnden inde Sillabe achter ander Letteren komt / word in't gemeen (twelk toride gebruyph is) noech een c vooz aende k gesteld / als geluck, werck, w. alwaer de c de kracht van k toege-cygend word / ende volgens dien al zoo vel als twee k gesteld worden / daer maer eē en behoefd: ofte daer moste bewezen zyn / dat de k min kracht heft om op te rusten / dan eenige ander Letter van den A, B, die wy all: eenvoudig gebruyphen: Het en ware p: mand geliefde staff, schooff, ende dergelyke / ook met ff te schryphen / daer in de Hoog-duydschen met

Spellinge.

29

met hun in ende te na-bootzende: 'welk bēl meer van onnoodige overtollighepd te bestraffen / als naer te volgen is / ende zal derhalven gen oeg zijn / datmen stelle geluk, werk, erde alzo alle andere.

Het behaegd ook schier een ppg: lyk / dat daer een Sillabe in k eyndigd / ende de volgende Sillabe in k begint / datmen daer in plaetze vande eyndigende k een c steld / als: wacker, gecken, ende dergelike: als of de k krachteloozer waer / dā d'ander me-klpnk-Letteren om een Sillabe te eyndigen / ende de naestvolgende te beginnen: ende gelijk ofmen met de zelve vastigh: pd / daer mede datmen schrijft / robbe, efen, padde, dogge, vallen jammer, konnen, lappē, morren, wassen, letten. w. ook nī t en zoude mogē schryben wakker, gekken, onschikkelyk, slokken, plukken, ende ender zulke.

Zoekt van't misbzupk der c vooz k te rugge in de Letter C.

eL.

De eygenschap van L is / dat als 3p vooz de klpnk-Letteren in een Sillabe komt te staen / zoo wordze aende zelve gehecht / als: lang, leyden, lies, lydens, loon, lusten, ende laet in dier voegen ook noch wel vooz haer kommen b, f, g, k, p, s, v, als: bloeyende, flauwen, glans, kleene, plantē, slechts, vlieden, ende bēl meer ander.

Ende wanneerze achter de klpnk-Letterē komt / zoo wordze ook daer aen geboegd / als: al, snel, rge-lichil, volgen, zullen. later de haer ook wel volgen d, f, g, k, p, s, t, als: vermeld, half, gevolg, welk, hulp, hals, smelt, ende zulke meer.

Zeer zelden komtze in een Sillabe vooz aen m

Nederduydsche

ofte achter een r: ende wanneer dat noch geschiedt/
 zoo schijnt de zelve Sillabe haer in twee te wille
 verdeelen/als: verdwelmd, schoorl, ende dergelyke.
sehelm, walmt, vilmstuk, molm.

eM.

Voor inde Sillabe en laet de M tusschen haer
 ende de klynk-Letteren geen ander Letter kö-
 m:n/dan 3p laet voor haer wel een s kommen/als:

maken, meir, myter, moker, mul,
 smaken, smeir, smyter, smoker, smul,

Maer komende achter inde Sillabe/zoo volgd-
 ze de klynk-Letteren/ ende laet haer dan noch wel
 volgen/d,p,s,t, als:

hem, lam, room, kom, }
 hemd, lamp, rooms, komt, } en dergelyke.

Wanneer 't gebuerd dat l. ofte r voor haer komt/
 zoo schijnt zulke Sillabe / twee Sillabe te willen
 wordē/als: galm, helm, storm, beschermd, ende wep-
 nige meer.

eN.

Wanneer de N haer plaetse heft voor inde Sil-
 labe / zoo wordze aende klynk-Letteren ge-
 knocht/als: nauwelijk, nemen, niet, noodigs, nutten,
 gedoogende dat daer noch voor haer komt k, f, als:
 knapen, knopen, snijden, snoeyen' w.

En komtze achter de klynk-Letterē/zoo word-
 ze aende zelve gehecht/als: dan, ben, min, zon, dun,
 ende word noch wel gevolgd vā d, g, k, s, t, als: rond,
 tong, bank, dans, kant, ende dergelyke.

't gebuerd ook (doch weynig) dat voor de n noch
 een

Spellinge.

31

sen r komt/als: verbernd, koorn, ende dan schijnet hem tot een verdeeling van Sillaben te willen strekken.

O.

Voor ende midden inde Sillabe klynt de O kort/als: ofte, op, of, locht, bosch, top, want hare klank verkort terstond inde volgende meklynt-Letteren: Maer t'epnden inde Sillabe heftze een langhen klank/als: boven, verloren, geschoten, in open, over, oven met hare afkommers / ende wepnige meer is ze een Sillabe alleen.

Ende maakt in deze volgende acht deelen een volkommen woord:

Ten eersten/pemand lobede of aenporende/als:

○ kloeken stouten held,, behouder van het veld.

Ten anderen / pemand bespottende of beschimpende / als:

○ armen blooden Hans,, wat romdy u al mans,

Ten derden/sich verblydende/als:

○ wat eē hertē-vruegd,, is my dez' duegdzaē juegd.

Ten vierden/sich verwonderende/als:

○ wat een konstig werk! is dit gebausel sterk.

Ten vyfden/een wenshende begeerte/als:

○ woude God! dat ik dat konde doen.

○ met wat vlyt zoud' ik my daer toe spo'en.

Ten zefsten/een ernstige aenroepinge/ als:

○ hoogsten God! verleend my dijn gena:

○ helper goed! helpt my eer ik verga.

Nederduydsche

Ten zebenden/een vertoon van klaginge/ als:

- wat een leed! moer nu mijn hert be-erven:
- nijders boos! die my mijn Lief doen derven.

Ten achtsten/cē bitter klachte/of wanhope/als:

- wee my armen mensch! wat ded' ik oyt geboren!
- inel verloopen tyd, hoe hebb' ik dy verloren!

'Tonderschepd datter is tusschen o, o, ende on
ziet inde twee-klanken.

Pe.

In't begin der Sillabe / word de P verzeeld voos
laende klank-Letteren/ endel, r, als: pad, peird,
pyne, porren, put, plat, proeven, ende zulke meer: la-
tende noch wel een s voos haer kominen/ aen

paden, pek, pillen, poel, preken } en dergelyke.
spaden, spek, spillen, spoel, spreken }

Maer in t eynde der Sillabe / wordze geboegd
aende klank-Letteren/en l, m, r, s, als: geklap, schep-
pen, slippen, krop, schup, hulp, damp, scherp, rasp, w.
Ende laet haer ook wel volgen s, t, als: snaps, werpe
ende dergelyke.

De p heft renen vel scherperen klank in't uyt-
spreken/dan b alsoomen merken kan in

baren bek billen boel buylen blad breken
paren pek pillen poel puylen plat preken

ende ander dergelyke woorden.

Over al waer dat ph aen een gesecht in een Sil-
labe komt / als: Pharao. Naphthalim. Kaphernaum.
Propheten. Philosophic ende dergelyke (welke al

upt-hemſche woorden ofte namen zijn) daer moet-
 men de ph als f lezen: Ende nochtans en gebuyt-
 men niet zulke woorden met f te ſcheyden / want
 zy upt-hemſch ende onze Nederduyſche Spellinge
 niet onderwoypen en zijn. Dan zoo in ons Ne-
 derduyſch ph by elkaander komt te ſtaen / dat
 maakt verdeeling van Sillaben/als: ſap-handig,
 ſchep-heyd, op-houden, domp-hooren, w. ende daer
 behoud elke Letter aē haer Sillabe haer volkom-
 men kracht.

Qu.

Vande Q. en hebben wy anders niet te zeggen/
 dan datze alleenlyk komt irt begin der Sil-
 labe/ende altyd van u gevolgd word: alwaer de qu
 zoo vel kracht ende beteekeninge heft/als kw daer
 ſtaende zoude kunnen hebben/ als : quaed, quellen,
 verquisten, quyt en, ende dergelyke.

eR.

DER en gedoogd tuffchen haer ende de klynk-
 Letteren geen ander Letter / 'tzy ofze voor
 aen of achter aen een klynk-Letter komt te ſtaen/
 als: raed, reys, ried, roest, ruym, hard, meer, heir, voor,
 turf, ende meer ander.

Maer voor inde Sillabe laetze wel voor haer
 kommen b, d, f, g, ſch, k, p, ſt, t, v, w, als: bryngen, dra-
 gen, fraeye, groote, ſchriften, kleenheyd, proeven,
 ſtrekken, traeg, vry, wreken, w.

Ende achter inde Sillabe laetze haer volgen d,
 f, g, k, l, m, n, p, s, t. als : werd, erf, arg, ſterk, ſchoor,
 ſorm, toorn, ſcherp, dorſt, kort, ende dergelyke.

Dat

Nederduydsche

Van in wat Sillabe de r van l, m, n, gevolgd word / gelijk't wel een scheidungge van Sillabe te zijn : alzo hier vooz in l, m, n, gezept is.

Zoo vel het tweeder ley maekzel vande r belagd: Enige willen / dat vooz ende achter inde Sillabe / ende ook achter e men een rechte r maken zal / anders altijd een ronde z.

Ander willen / dat de ronde z komen zal ober al daerze een ronde Letter volgd / welke zijn b, d, g, h, k, o, p, v, w, ende elders altijd een rechte r.

Van alzooze ober al eender ley kracht ende betekeninge héft / héft hier in een pegelyk zijn bysp.

eS.

Vooz inde Sillabe en laet de s geen Letter vooz haer kommen / maer word verenigd met de volgende klynk-Letteren ende ch, l, m, n, p, t, als: sammelen, sedert, samme, solffer, sussen, schandige, slagen, smadig, snijden, spijzig, steken, ende dergelyke.

In't begin der Sillabe héft de s eenen vel haerden klank van de z, waer van (als ook van't onderscheid datter is tusschen s ende z) inde z gezept zal worden. In't eynde der Sillabe volgdze de klynk-Letteren / als: ras, meest, mis, los, rusten, w. latende wel tusschen de klynk-Letteren ende haer gesteld worden b, d, f, g, k, l, m, p, r, t, als: hebs, noods, geloofs, gewags, gemaks, als, lams, schoons, hoops, dweirs, bloots, w.

Zp word ook gevolgd van ch, p, t, als: versch, gelp, geeft, ende meer ander.

Alle woorden die in s eyndigen / ende in't verlan-

gen geen s en behoeben / behoorden met z te verlan-

Spellinge.

vangen/bewyle ons d'uytspake gendezsaem leerd
 dat wy daer de snijdighepd vande s niet en behoe-
 ven/maer de zoetighepd van z nootelyk gebuykē
 moeten: alzoowel onderscheydelyk gemerkt kan
 worden in

pas	} zynde int verlangē	passen
les		lessen
gewis		gewissen
ros		rossen

ende

glas	} zynde int verlangē	glazen
des		dezen
bewys		bewyzett
roos		roozen

De s heft tweederley mæchzel / ende tgebuik
 haer van is / dat kenden in t woord (bewyle met
 haer geen lange s gewone en is) men een ronden s
 seld / anders altijd een lange.

Te.

Voor inde Sillabe laet de t haer ver-eenigen aē
 de klynk-Letteren / ende r, w, alwaerze alleen
 hē s voor haer laet kominen / zoodien ziet in
 tand, reen, tieren, rooren, tuyt, treden, twyn,
 stand, sleen, stieren, stooren, stuyt, streden.

In t eynde der Sillabe wordze ver-eenigd ach-
 ter aende klynk-Letteren / ende b, f, g, h, k, l, m, n, p,
 r, s, als: wat, belet, dit, groot, geschut, hebt, helpt, legt,
 recht, blijkt, smelt, geboet, plāt, scheidt, kort, troost, w.

Zy laet haer de s volgen in trots, geflits, en ander.
 Wanneer ti een Sillabe mækt / ende de volgen-
 de Sillabe in t zelve woord met een klynk-Letter
 begint / twelk alleen in uyt-hemische woorden

Nederduydsche

geschied) zoo heeft de c daer een kracht ende klank
in't uyt-spreken / als oft een c waer / als : gracie,
kommotie, mentioneren, ende dergelyke.

u Va ende Wa.

Wanneer de u voor inde Syllabe van een me-
klynk-Letter gevolgd word / ende midden
tusschen twee me-klynk-Letteren staet / zoo valtze
hoort van geklank / als : urfel, geluk, ende meer an-
der.

Maer'teynden inde Syllabe klyntze langer /
als : nu, gruwel, w.

Dan wanneer voor ofte achter aende u e klynk-
Letter komt te staen / die maekt den klank geheel
lang / als : roud, blaen, huys, w.

In uwen, ure, ende vel upthemsche woorden is
ze een Syllabe alleen.

Ende een woord alleen in u, den tweeden per-
soon betekenende.

De v is een me-klynk-Letter (die eenige zeg-
gen van u gemaakt te zijn / meenende dat u voor e klynk-
Letter in't begin der Syllabe komende /
een me-klynk-Letter word / twelk in uer, uyl, uye,
ende dergelyke anders klykt) ende ze heeft een an-
der betekeninge / machzel / ende kracht in't uyt-
spreken van u, daerom noemen wyze (gelijk eenige
ander ook doen) lisher va.

Ze komt alleen in der Syllaben begin / daerze
gevolgd word van een klynk-Letter / ofte l, r, als :
vaerd, verder, vierig, voor, vuyl, vlytig, vroed, w.

De w word gesteld voor inde Syllabe / ende daer

Spellinge.

gevolgd van de klipnk- Letteren ende r, als: waer-
om, werden, wy, woeste, wulpsche, wrasck-gieren, ¹⁰⁷
latende alleen voor haer kommen d, t, z, als: dwa-
len, twee, z wemmers, ende meer.

Dele/ ende zelbe wel eenige / die inde spel-konst
behooren de best-erparene te wezen misbruyken
zeer onschikkelijk deze Letteren met te stellen

vyl
ws
we of vyc
ny
v. l.
ulieden
vre
rvst
kalueren
gauen
ichryuen

in plaetse datze stellen
zouden

uyl
uys of uw's
uyc
nu
u. l.
ylieden
ure
rust
kalveren
gauen
ichryven

En noch by na ontelbaer ander: Waerom is zeer
goed en noodig te kennen / onderscheyd tusschen u,
va, en wa, waer in aē te merck is / dat (alzoo gezeyd
is) de v en w alleen in't begin der Sillabe komme /
ende ook me-klipnk- Letteren sijn, Daer-en-tegen
dat de u een klipnk-Letter zijnde / niet alleen voor /
maer ook midden ende t'epdeninde Sillabe hat.
Het verschil ook des geklancks ende kracht der
zelver kan onderkend worden in deze volgende
woorden

nulen,	vulen,	wulen,	} ende dergelyke.
uys,	vys,	wys,	
uyt,	vyt,	wyd,	

Nederduydsche

Op alle twelke (als op een noodwendige leerzame waerschouwing) wel diend gelet te wezen.

iX.

De x kommente e'enden inde Sillabe/ bediē daer de plaets van ks, in gelux, paxken, storcken, ende wel meer ander: ende komter noch een c achter aen / zoo bediēnde de plaets van gs, in anx, henx, ende dergelyke.

Want zy word alleen om kortheyds wille inde plaets van ks, of gs gebruikt / anders en komt zy in geen Nederlandse woorden.

Zc.

De z is bequaem / om te gebruiken voor de klynk-Letteren ende w. daer de f te hard kommen zoude/als: zalige, gezegende, zielen, bezocht, zullen, zyn, zwaerlyk, ende dergelyke.

Onderscheyd tusschen S ende Z.

De s komt zoo wel midden ende achter inde Sillabe/als voor:maer de z alleen voor inde Sillabe.

De s voor inde Sillabe kommente / word gevolgd van de me-klynk-Letteren ch, l, m, n, p, t, al zoo inde s verklaerd is: maer z en laet haer geen me klynk-Letter volgen dan w.

Voor de klynk-Letteren in't begin der Sillabe/ toont de s haren snijdenden/ ende de z haren soeten klank/alzoo in deze volgende woorden wel onderscheydelyk kan gemerkt worden:

sammelen, saey, sedert, simmen, somme, sullen, suf
verzamelē, zaey, zedē, zinnen, zonne, zullen, zuche

In't schrijven word hier in zeer gewaeld / met
d'een vooz d'ander te stellē / het welke niet en komt
duer het kleen verschil haers geklanks: maer duer
de groote onachtzaamheyd ende kleine opmerkin-
ge der gener / die met verstandige onderrichtinge /
het recht opmerk des zelven anderen behoozen te
doen achten / ende nabolgelijk waer nemen.

Wande

Twee-klanken.

ende

Drie-klanken.

Het gebuerd dikwoyls dat in Sillabe twee oft
drie klank-Letteren aen een geknocht kom-
men / het welke twee-klanken of drie-klanken ge-
noemd worden: om datmen den klank der voozsz.
twee ofte drie klank-Letteren / daer in duer elkan-
deren hoorde klanken.

Deze twee-klanken vinden wy te wezen zestien
in't getal / als: ae, ay, au, ee, ei, ey, ic, y, ye, oe, oo, ou,
ua, ue, ui, uy. Ende de drie-klanken tien / als: aoy, acu,
ceu, ieu, yeu, oey, ooy, uac, uee, uei. Maer vā hier / op
elk in't byzonder / een korte verklaringe volgē zal /

ende

AE Vriend om uyt te hielden den langen ende
duerigen klank van a, wanneer die van een
vste meer me-klank- Letteren inde zelve Sillabe
gevolgd word/ als: raed, gaef, staeg, draek, bequaem,
gaen, aep, baerd, haest, laetst, ende vel ander.

Maer dat zonnige goed dunkt / dusdanige
woorden met aa in plaetse van ae te schryven/ mag
komen/ dat hun sprake (in dien klank) wijder-
gavende komt dan de onze / dus laten wyze in hun
weerde: Dan ons dunkt dattet beter waer zulke
wyd-gavinge van aa af te wennen/ ende de zoetig-
heyd van ae te gebruiken.

Te meer ook ont dat zo eenen zoo harden klank
van zels heeft/ zoo en voegtet niet wel haer in zulke
hardigheyd te verlangen/ maer valt vel lievelijker
dattet met den klank naer e wat te wendden een
luttel verzoet worde: End het voegd ook vel beter
(als men de Sillabe in twee deelen wil) dat men
zal zeggen

sta-en
na er
dwa-es
qua-ed

den

sta-an
na-ar
dwa-as
qua-ad

Derhalven wy onze voor-ouders (dunkt ons)
oer deze spellinge niet te berispen en hebben / al-
zoo wy van geboelen zijn/ dattet beter is/ dat men
het

Spellinge,

Het oude in zijn weerde laet/dan datmen het onge-
grond nieuws in zijn plaetze bypunge.

ay.

AY Wordt gebuykt om hayr des hoofds van
de hoornaem haer te onderscheyden. Dat
men sommige inde plaetze van ey, hey, key, ley, w.
stellen ende vooz goed achten ay, hay, kay, lay, w.
mag kōmen duer hare wijd-gapige upt-sprake/
die wy in ons zoo niet en bevinden: achtende ook
vooz bequamer/ datmen de zoetighepd altijd hebbe
de hardighepd plaetze geve / inzonderhepd als't
niet en stryd tegen het meerderen-deel onzer Ne-
derlandsche upt-sprake.

au.

AU Best een geluyd duer a in u klynkende/ al-
zoo men in slauwe, bezadheyd, getrauwe-
lyk, aenschauwen, kan/ende in alle ander dergelyke.
Dan't onderscheyd tusschen au ende ou ziet in
ou.

ee.

De ee heeft eenen breedten klank in't upt-spre-
ken/ende diend ons in beest, doel, geen, vreeze,
heer, kleen, leeringe, meest, noen, peep, rees, steenigē,
reere, vreeze, ende vel diergelyke woorden meer.

Maer in' bēld, gēft, lēnd, stēk, ende alle zulke daer
sich 't geluyd niet zoo breed upt en spryde/en dunkt
ons niet dat wy de ee behoebem/ al-hoe wel zooda-
nige woorden / schier van een pegelyk (volgende

Nederduydsche

d'oude gewoonte) alzoo geschreeven worden: maer zouden't booz bequamer achtē/datmen alle woorden/zoo herre alst muegelijk ware / alzoo schreebe als menze uyt-sprekt; Waer toe top in dezen geenē betoren middel en weten/ dan de e noch een streyke by te hoogen/ om te toone datze daer lang klynkt/ ende zoo of als ander-halve e geliden moet; te weten/daerze midden inde Syllabe komt / ende van ten ofte meer me-klynk-Letters gevolgd word. Het welk zoo licht ofte lichter om doen waer / als ee te stellen / ende zoude als dan elk woord zyn eygen verklaringe mede-byngē / daer top zoo wel waer muenen ende behooren te trachten/ als andere; Dewyle top (op dat top de Hebreen ende meer ander laten varen) voorbēlds genoeg hebben aen onze na-bueren de Hoogduydschen ende Fransoyen / d'een niet Letter boven Letter te zetten / ende d'ander niet daer't geklyd ende de reden berepcht een by-voegzelken te maken.

Ende alzoo de verscheydenheyt des geklanke van de e by ons zoo groot is / als gemerkt kan worden in

belend,	gelénd,	geloend,
weg,	wég,	wceg.
bet,	bét,	beet.
wet,	wét,	wceet.
leſt,	lét,	leest.

Maerom en zoude't ons ook niet zoo wel geoorloft zyn als haer/ d'ze duydelijke sprake in't schryben duydelijken uyt te bēlden / ende dat niet zulke of diergelijke middelen / als alreede by haer ingewil-

willig zijn ende gebuykt worden.

Aenmerk in ee.

Wanneer twee Sillaben in een woord elkan-
der volgen / waer van d'eerste in e eyndigd / ende
d'ander in e begint / zoo behoorden dat t'on-
derscheyden met een - / als : be-erven, ge eerd,
ge-ergerd, om niet beerven, geeerd, geer-
gerd (als of t'een verknochte Sillabe waer) te le-
zen,

ei ende ey.

De ei die altijd van r gevolgd word / betoond
deenen t'zamen-geknochten klank van e ende i,
alzo in beir. deiren, begeirte. heirtocht. meir. neir-
stig. peird. steirt. verteird. weirdig. zweird. ende alle
ander zulke wel blijkt. Dan in't gemeen worden
deze woorden ook (duer een ingesloopen misbryck)
alle met ee geschreven / upt-genomen beir. heir.
meir. de welke om van beer. heer. meer. te onder-
scheyden / geschreven worden beyr. heyr. meyr. doch
onvoegelyk.

Want ey heft den klank zoo vël langer dan ei,
als de y langer klinkt dan de i. ende gelijk ei altijd
van r gevolgd word / alzo en voegd achter ey,
geen r te volgen : maer wel ander klank-Lette-
ren / als : ver beyd. bereykt. gezeyld. ende meer an-
der.

T'eynden inde Sillabe steldmen ook ey, als :

Nederduydsche

kley, rey, verscheyden eygen, beyaerden, greyen, w,
 Ten ware datter een **Sillabe** in't zelve woord
 volgde / met r beginnende / want dan steldanen si,
 als : ontbeiren, weiren, ende dergelyke,

ic ende ye.

Die keerd in't uyt-spreken alstid den klank
 van i in e, als: vrienden, die, 'rverdriet, zien, ge-
 schieden, verbieden't, niet, 'ontvlicden, w. Maer
 als een woord met ie beginnen moet / zoo steldanen
 der ye, als : yet, yogelyk, yemand, w. om dat men
 (alst met ie geschreven ware) de i niet hoor; lezen
 en zoude.

y.

Dat y den langen klank van i uyt-beld / zoo wel
 hoor; ende midden / als 'tepiden in de **Sillabe** /
 daer van is in de **Letter** i (dunkt ons) genoeg ver-
 haeld / als ook / dat wanneer de i een **Sillabe** ofte
 woord alleene wezen moet / dat men daer de y ge-
 gebuykt: Maer hoor; der is hier te witten / dat als
 een **Sillabe** in i eyndigd / ende de volgende **Silla-**
 be in't zelve woord met i begint / dat men als dan
 de i daer de **Sillabe** in eyndigd een y behoort te
 maken / ende d'ander een i, als : vrygheyd, kleyig,
 vloeyig, ende dergelyke / om in't lezen duer ver-
 knoppinge van **Sillaben** niet te dwaalen / gelyken
 wel doen zoude / almen schreue vrygheyd, kleug,
 vloeyig, w. dat men lichtelyk de ii maer den lange
 klank van i geven en zoude. Doch mag men wel
 schrijven

vryheyd	}	ooz	}	vryigheyd
kleyachtig				kleyig
vloeyende				vloeyig

ende alle ander dergelyke: Maer dat en kan niet geschieden in draeyinge, schreyinge, vermoeyinge, ende zulke.

oe.

In't uyt-spreken van **oe** valt den klank duer **o** op **e** in't eynde wat verzoetende: alzo in dos, spoed, vroeg, klok, boel, groen, roeren, roest, zoet, ende dergelyke wel blyken kan.

oo.

De **oo** beld niet uyt den langen of duyziges klank van **o**: Maer eens en breeden klank der zelver / gelijk in **ee** vande **e** gezepd is / ende alzo, ook, bloot, getoond word in deze ende dergelyke woorden. Daeromme / wanneer **o** **ooz** een meklynk-Letter inde zelve Syllabe staende / langer klynnen moet / dan haren klank in hem zelven is / dat kan men niet **o** af beld: **n** / alzo **wp** inde **ee** vande **e** ook geraden hebben te doen: want zouden men den langen klank van **o** alzo wel met **oo** schryben als den breeden klank der zelver / zo mocht men wanneer iemand een kool-mande begeirde / wel twyffelen of hy niet een kól-mande en zoude meenen. Dus dient wel gelet op het onderscheyd des geklanks / datter is tusschen **o**, **o**, ende **oo**, **twelk** uyt

uyt deze nabolgende redenen kan onderkend worden:

Het stof uyt de stof, stooft omt al.
 Den lof ik lof van het Boom-loof.
 De Hop ik hóp te leggen oer hoop.

Ou.

Wanneer ou in een Sillabe komt / 300
 hoordmen daer het geluyd van o in u
 klynnen / gelijk in oud. gout. stout ende
 zulke wel blykt.

Ende of vele (ja by na alle) Schryvers nu ter
 tyd tusschen au ende ou in vel woorden geen onder-
 scheid en betoonen te merken / 300 scheid nochtan
 300 vel als a ende o elk ander in geluyd verscheld /
 'twelk genoeg kan onderkend worden / in

baud
 daud
 graud
 haud
 schaud

zijnde int
 verlan-
 gen

bauwen een Dupp.
 dauwen op't veld.
 grauwen in't klyven.
 hauwen met de hpl.
 schauwen bezien.

ende

bout
 doud
 groud
 houd
 schout

zijnde in't
 verlan-
 gen.

bouten tot den hoge.
 douwen voord-schuyben.
 grouwen verschrikken.
 houden vast.
 schouten sterckters.

Ende al-hoe-wel tusschen au ende ou 300 groot
 ver-

verschil des geklanks is / als hier betoond word/
 300 worden nochtans vrouwē, trauwen, brauwen,
 flauwē brauwen, benauwen, en dergelijke woorden
 wel van eē pegelijk met au uytgesprokē / maer van
 meest elk een met ou geschreuen : twelk wy niet
 verstaen en konnen op reden gegrond te zijn. Dat
 ook zommige in plaetse van hour, Zout, smout ende
 dergelijke / seggen ende schryuen haue, Zauē, smaue
 is hun in hun schryuen wel zoo zeer te berispen/
 alst hun in hun sprekē qualijk af te byngen is.

ua.

U A Volgd altijd een q veranderende den klank
 van u in a, alzo quade, qualyk, quam, quaft,
 ende zulke meer wel betoonen.

ue.

W Wanneer ue achter een q komt te staen / zoo
 veranderd den klank geheel hoort van u in e.
 alzo blykt in quellē, gequeet ende dergelijke: maer
 alffer geen q voor en staet / zoo hoorde men den klank
 duer u in e klpnkē / als: vruēgd, stue nsel, rues, schuet-
 jens. w.

Dat eenige inde plaats van ue liever (gelijk de
 Francopzen) eu schryuen / mag konnen datze
 niet en merken / dat men den klank hier in u (ende
 niet in e) hoorde beginnen : ende alzo slechts eens
 anders doen nadoen / zonder te letten oft op reden
 gegrond is / ofte niet.

Nederduydsche

ui.

De ui komt altijd achter aen een q, ende den klank verandert daer kort van u in i, te meer noch / om datter inde zelve Sillabe noch een me-
klank-Letter achter aen volgd / als: quik-zilver,
quispelen, gequift, w.

uy.

De uy komende achter q, doet den klank van u in y veranderen / langer dan in ui, als: quyn-
ken, quyt, w. Maer zoo daer geen q voor en staet /
zoo hoorden slechts de u in y klanken / alzooyt,
vuyle, luybeyds, spruyten, ende dergelyke meer wel
te merken is.

Drie-klanken.

aey.

T Geluyd van a werd hier met een fraey, om-
zwaeyen, duer e in y gedraeyd, alzoo dat de drie
verscheydenheden des klanks / daer in duer een
versmelende wel konnen gehoort worden.

aeu.

Hier in hoorden den klank van a duer e in u
klanken, alzoo dat in blaeu, laeu, ende ander
der

Spellinge.

49

bergelijke / den klank van alle drie de Letteren bescheepdelijk gehoord word.

Het verschil des geklanks tusschen au ende acu, kan in grau lijf-woord/ende graeu berwe/wel onbekend worden.

eeu.

De e hier breed uyt-gesproken / spijyd hare klank tot in u, als omen in eeuwig, in eeuwen, ende meer ander wel merken kan.

ieu.

IEU wist drie onderscheepdelijke geluyden in elk anderen versmolten / in ieu, hieu, &c.

yeu.

Ende yeu en heft niet ieu anders geel onderscheepd dan dat dit de Sillabe begint/ende 'tander niet: hebende het woord yeuwers om zijn drie klankig geluyd te vertoonen.

oey.

OEY spijgd ook een drie-klankig geluyd tuer elkanteren in groeyzæm, geroeyd, bloeyen, ende alle andere.

oey

ooy

Nederduydsche

ooy.

Ooy hoortmen den klank van oo in y klanken /
alzoogemerkt kan wordē in ooyt, beiooyd, hooy,
strooyen, ende meer ander.

Doe vcl ooy ende ooy ingeklank verschillen / kan
men merken in

vermoeyd	} ende {	vermooyd	} ende ander	
schoeyen		schooyen		dergelijke.
vloeyen		vlooyen		

uae.

De uae komt altyd achter q, ende toont eenen
drie-luydenden in een versmolten klank / in
quaed, bequzem, ende hare af-kommers.

uec.

UEE Allen achter een q kommenbe / laet het ge-
luyd van u in ee heranderen / alzoogemerkt in quec-
ken ende zijne af-kommers wel onderkend word.

uei.

Wen vinden uei nergens te komen om den
drie-luydenden klank te vertoonen / dan al-
leene in het woord queirne.

Van't

Spellinge.

Van't Spellén.

O nu met de **hoor**-verklaerde Letteren, twee-klanken, ende drie-klanken tot een kort onder-wijs der Spellinge te treden / op dat de bligtige leer-jongeré moech te beter het onderscheyd van Letteren, Sillaben, ende woorden merken mogen / zoo zullen wy in volgender wyze het beginsel der spellinge stellen in

• Letteren	Sillaben	woorden
be	be	bestē
stēb	stēb	bn
bn	bn	tpb
tpb	tpb	o
o	o	juegd
juegd	juegd	om
om	om	goe
goe	goe	de
de	de	kon
kon	kon	sten
sten	sten	leeren
leeren	le	end'
end'	ren	kon
kon	ren	sten
sten	end'	hoord
hoord	kon	in
in	sten	duegd
duegd	hoord	zoo
zoo	in	kom
kom	duegd	op
op	zoo	
	kom	
	op	

Letteren

Sillaben

woorden

h o o g
t e r
e e
r e n

h o o g
t e r
e e
r e n

h o o g
t e r
e e r e n

Waer upt men ook merken kan/welke woorden een-sillabig ofte meer-sillabig zijn: Ende daer be-
weffens en zal't ook niet onvoegelijk wezen/kermsis-
se te hebben van deze na-volgende

Ken-merkingen/

Om wel te spellen ende lezen.

1. **A**lle me-klynk letteren in't begin des woords
voorz een-klynk-Letter staende / zijn met de
zelve klynk-Letter in een Sillabe ver-knocht: al
waer't datter noch een ofte meer me-klynk-Let-
ters (de klynk-Letter volgende) aende zelve Silla-
be behooren/ als: strang, blijdschap, schroemd, ende
bergelyke.
2. Alle me-klynk-Letteren t'eynden in e' woord
kommende / verbinden haer met de voorgaende
klynk-Letter in e' Sillabe: al ist zake/datter voor
die klynk-Letter noch een ofte meer me-klynk-
Letteren aen de zelve Sillabe behooren/ als: aen-
dacht, beheerscht, vervolgd, &c.
3. Alle klynk-Letteren die in een woord elkan-
deren volgen/ binden haer al aen een in een Silla-
be/ als: haer, reer, lyf, groeyd, &c. uptgenomen wan-
neer de voor-zetfels be ende ge han eenige klynk-
Letteren gebolgd worden/ als: be-angst, be-erfd,

Spellinge.

53

ge-eygend, ge-opend, *w.* ofte ook wanneer y tusschē twee klynk- Letteren komt te staen / als : scheyen, sluyer, vermoeyinge, ende ander dergelyke.

4. Als een me-klynk-Letter tusschē twee klynk-Letteren komt te staen / make't een verdeelingē vā Sillabe / ende de zelve me-klynk-Letter blijft aen de laetste Sillabe gehecht / als : bezigen, genakē, lovelijk, *w.* uytgenomē wanneer't een koppel-woord is / als : leer-ampt, mal-aerd, ofte een woord daer den volger achtig achter aē komt / als : waer-achtig, leer-achtig, schoon-achtig, ook daer het booz-zetzel ver den woord doet beginnen / als : veracht, ver-eerd, ver-overd, ende zulks meer.

5. Waer twee me-klynk-Letteren tusschen twee klynk-Letteren komen te staen / daer is een scheidinge van Sillaben / ende elke Sillabe houdt een vande me-klynk-Letteren aen haer / als : verleggen, stynkende, listigheyd, *w.* uyt-genomen daer de boozzetzels die in een klynk-Letter epndigen / van twee me-klynk-Letteren gebolgd worden / als : beklægd, ge-trokken, by-staenders, me-plegers, toeschikken, *w.* daer de me-klynk-Letteren alle beyde in't begin der Sillabe / die achter zulk booz-zetzel volgd / aen een gehecht blyven : maer in koppel-woorden worden dikwyls beyde de me-klynk-Letter n't epnden aen d'eerste Sillabe gehecht / ende de volgende Sillabe begint met een klynk-Letter / als : kort-esseming, ont-eygend, pols-ader, ende zoo voord-aen.

6. Die me-klynk-Letterē tusschen twee klynk-Letteren staende / d'eerste me-klynk-Letter vereenigd ha'r aende vorige Sillabe / ende d'ander twee aende volgende / als : gramschap, verklaerd, laetste,

Nederduydsche

waschen, ende alle ander / uytgenomen waanneer lyk
 ofte heyd achter aen nd of ne kōt / als: verwaendlyk,
 blindheyd, wezentlyk, gelegēheyd, w. daer de twee
 eerste me-klank-Letteren aende eerste Sillabe be-
 hooren / ende de derde aen d'ander Sillabe: 'twelk
 ook verstaen moet worden van vël koppel-woor-
 den / als: dank-zeggen, domp-hooren, duegzaam,
 ende dergelyke.

Men zal ook weten / dat ch ober al inde spellinge
 aer-zen-geknicht blijft / als oft maer een Letter en
 waer: Het welke in lachen, pochen, ende vël meer
 ander wel blijkt.

Hier mede hebbe wy (ons bedunkēs) in 't korte zoo
 vël verklaringe der Letteren / twee en drie-klank /
 als ook van d'eygenschap der Spellinge den leer-
 lieben te geballe gedaen / dat wy verhopē hem ee-
 nighen nutten dienst daer duer zal geschieden: Ende
 tot dien eynde hebben wy hier noch willen by boe-
 gen eenige onderrichting op de Tusschen-reekening
 der reden / als ook op het verkore-reeken, al-hoe-
 wel wy weten / datze by 't vierde deel der Letter-
 kunst behooren gesteld te werden: Maer dewyl wy
 alleenlyk vande Spellinge voor-genomen hadden
 te handelen / dochtet ons dienstelyk hier aen-ge-
 hecht / om dat in onze Nederduydsche Scholen zeer
 weynige onder-scheydelijke onder-wijzinge daer
 van in 't lezen ende schryben / de leerzaam jonghed
 word voor-gehouden / ende nochtans zeer noodig
 getweten diend.

Op datmen dan te bescheydelijker alle redenen
 zoude kunnen lezen / ende de zelve ook te beter ver-
 staen /

Spellinge.

staen / zoo wordenze bepaeld met zekere (daer toe gebonden)

Af-reekeningen.

Die inde Reden (daer mede af-gebeeld zijnde) betoonen / waer men behoord op te houden / waer meer ende waer min : Ook hoemen dan (na gelegentheid) in't verhalen zijns aessens dien altemet verheffen / oft verzachten moet.

In deze teekens zijn d'z d'z dingen aen te merken : te weten / de Naem, 't Mackzel, ende de Plaetze, waer elk behoord gesteld te worden: om recht te verstaen / wat daer hare kracht ende werkinge is.

Deze teekens zijn acht in't getal : welker Naem ende Mackzel is

Komma, Incisum of Virgula	/ ,	} Snede of Strepe.	
Kolon of Membrum	:		Lid.
Punctum, Klausula, Periodus	.		Slot.
Interrogatio	?		Vraging.
Admiratio	!		Verwondering.
Parenthesis, Interpositio	( )		Tusschen-stelling.
Hyphen, Kopulatio	-		Aen-eē-brynging of Koppeling.
Divizio	~		Verdeeling.

Komma, Incisum, Virgula.

Snede of Strepe.

De Komma of Incisum is egentlijk gezeepd een Snede, zo zo dan recht / als / ofte krom / als , ende Virgula heet egentlijk eē Strepe, als / wezende een verdeelingte of onderscheping / te wiet: eenen aerd bande minste verdeeling in eē Reden / die ende

Nederduydsche

om de spreekende ende woorden inde reden van een te scheidten/darinnen den aeffem een wepnig verhaeld zonder verflauten; ende word gebuypt zoo tuschen de zelfstandige/als toevoegelyke namen/ook inde tusschen de werk-woorden / by-woorden/ en toevoegelyke met zelf-standige namen / als in de volgende reden te zien is.

zelfstandige namen { De Vorsten, Veld-overste, Hooft-lieden, en Bevel-hebbers waren de voornaemste oorzaak van't overwinnen: want zy waren

toevoegelyke namen { klok, beleft, wel-sprekende, moedig, ende vlytig in't

werk-woorden { beschikken, moed-geven, aenvoeren, ende vol-herden des strijds:

by-woorden { ende hielden't voor, achter, midden, ter zyden, ende over al in goede ordeninge:

toevoegelyke met zelfstandige. { als verstandige krygs-Overste, stoutte voor-vechters, neerstige bezorgers ende getrouwe vol-voeders der zaak.

Woords/om te verbeelen enige verhalen, ofte vaste t'zamen gehechte redenen, als:

Wel eer zoude men vernorzelen / dan v'rmorzelen of bekeeren/de gene/ die gantsch verstoht ende verhard zijn in't quaed.

ofte/

Als een D'antue schaemte ende eere verlozen heeft/

57

Spellinge.

heft/al hadde zy noch eenige andere dreegd by haer/
die word haer weynig tot lofnagezeyd.

ofte/

Onder de menschen en is geē vaster/zoeter/noch
vermakelijker liefde/ dan die / die Man ende Wif
inden vredeyanten echten staet. altijd eendrachtig/
ende tot elkanderen genegen houd.

Kolon of Membrum,

Lid :

Kolon of membrum is een Lid van een reden/
t'welke men seld / daer de reden een vol ver-
stand heft/ende nochtans niet voleyd en is: alzo
het volgende tot meerder versterkinge ofte verkla-
ringe diend: Ende men mag dit teeken een ofte
meermael in een vol-sloten reden stellen/ na dattet
te passe komt/als :

Zoo pemand u komt aendienen/dat een ander ee-
nig quard van u zeyd / en ontschuldigd u niet te
zeer/ van't gene datter gezeyd is: maek antwoord
lieber alleenlijck alzo: hem moeten noch wel ander
van myn gebreken ende onvolkomenheden onbe-
kend zyn: want anders en zoude hy dit niet alleen
gezeyd hebben.

Daer mede zul by betoonen u een zachtmoedig/
ende hem een nydig mensche te wezen: ende niemad
en zal u daer in (met recht) te berispen hebben.

Puntum, Klausula, Periodus.

Slot of Sluyt-tecken .

Puntum is gezeyd een stipken, t'welck gesteld me-
zende/ t'eynden aen een reden / daer den zin vol-
kom

Nederduydsche

kommelijk gesloten is / zoo heetet Klausula, dat is / Slot ofte Besluit van een reden / inde welke alle of een deel van d'ander teekenen (na gelegentheid) kunnen begrepen worden: ende zoo hier van noch eenige redenen na-bolgd / die moet met een Hoofd-Letter beginnen.

Men moet ook aen dit Sluyt-teeken de stemme geheel laten rusten / ende in't nabolgende die nieuwelijks herscheppen: met buyginge der stemme / naer eytsch der woorden / ende eygenschap der redenen.

Wanneer ook dit Sluyt-teeken gesteld word achter et gatsch verhael / daer niet meer naer en volgd / zoo wordet genoemd Periodus, ommevang, 'twelk zoo wel beduidt als ommevang oft begriep van alles dat hoor verhaeld is.

Interrogatio.

Vraging ?

Het teeken der Vraging word t'eynden aen de vraag-redenen gebuykt / als:

Wanneer zullen wy ten eynde komen ?

Wie zoude behagen hebben aen zulke oneerlyke daden ?

Admiratio.

Vervvondering !

T'vervonderings teeken gebuykt men achter aen de redenen, de welke beteekenen

Spellinge:

59

eenige {
verwondering, als: } o wat d'ing is dat!
                          } o wat schoone stad!
aenroeping, als: } o God bewaerd my!
                          } o Heer staet my by!
verhueging, als: } o wat een zoet vermaek!
                          } o wat een klare zaek!
klachte, als: } o wee my ellendigen! (ge-
                          } och hoe zal't noch eyndi-

Parenthesis. Interpositio.

Tusschen-stelling ( )

De tusschen-stelling is een ofte meer woorden/
die inde rede gevoegd zijnde/de zelve meer ver-
klaringe geven: de welke zontijds ofze daer al
schoon uytgelaten wierden/ zoo zoude nochtans de
reden volmaekt kunnen wezen: Ende deze tusschen-
gestelde woorden worden met twee naer elkander
gebogen streyken afgeteckend/ als:

Dien is een Heerscher over d'ander/ den welken
(of zy willen of niet) hun dwyngen; kan zijn bevel
na te konnen.

ofte

Die hunnen tijd (als hy tegenwoordig is) niet
waer en nemen/ hoordmen dikwyls daer naer (als
het te laet is) hunne onachtzaamheyd beklagen.

Wanneer men in eenige Boeken het Teeken der
euf-

Nederduydsche

tuffchen-ftellinge aldus vind [ ] 300 is het gene dat-
ter tuffchen staet een hy-voegfel des Overzetter's/
tot verklaringe van des Schryvers reden.

Hyphen, Kopulatio.

Aen-een-brynging ofte Koppeling —

Het teeken der Koppelingte ofte aen-een-bryn-
ginge diend om te stellen tuffchen de koppel-
woorden / dat is : wanneer twee woorden aen een
gehecht / ende onder een uyt-fprake gebracht wor-
den/als : groot-Vader, bier-fleper, vifch-kooper, on-
der-Meefter, hoof-zweir, ende dergelyke.

Divizio.

Verdeelingte s

Het verdeelings teeken feldmen t'epnden inden
Regel/als het woord daer niet volkominen en
kan gefield worden/om te beteekenen dat in't begin
vanden naeft-bolgenden regel 'tzelve woord epn-
digd.

Spellinge.

Alzoomen ook in't spreken (duer versmeltinge van klynk-Letteren of anders) de redene wel met min getal van Sillabem zegt/danmen anders wel zoude / zoo word het zelve in't schryven ook gebuykt / mits stellende inde plaetse vande uytgelaten Letteren een' dat is/een teken der verkortinge : alzo datmen voor de, des, het, ik, is, te, zy, schryft d', 's, 't, 'k, 's, 't, 'z', in d'ander, 's Mans, 'zal, 'khebbe, dat s, t'aenzien, z'is, ende dergelyke.

Verklaringe op elk in't byzonder.

d' Als 't Leeken de komt voor Namen of by-woorden die met een klynk-Letter beginnen / zoo steldmen wel in zijn plaets d' / als : d'achterste, d'ezels, d'inwendige, d'ydelyheid, d'onderste, d'uyterste, &c.

's Inde plaetse van't Leeken des schryftmen ook wel 's / ende dat meest voor namen die met een me-klynk-Letter beginnen / als : 'shemels, 'sjaers, 'smoeders, 'swinters, 'szomers, ende zeer weynig voor de gene die met een klynk-Letter beginnen / 'ten ware 'sanderen-daegs, 's avonds, ende luttel meer.

't Voor't Leeken het word vel de 't gebuykt / ende dat voor ende naer alle namen ende woorden / alzo wel die met een klynk-Letter / als die met een me-klynk-Letter beginnen / als : 'tarmste, 'tedelste, 'tbegin, 'tverstand, verhooge't, op't, van't, in't, ende dergelyke.

'k Daer de voor-naem ik voor enige werk-woorden komt / magne in plaetse van die wel stellen 'k, als : 'kachte, 'kayssche, 'kwil, 'kzal, &c.

Nederduydsche

1. Zoo achter aen dat, dit, wat, het woord is komt / werd daer ook wel 's inde plaetse gesteld / als: dat's, dit's, wat's w.

2. Wanneer het vooz-zetzel te of tot komt vooz eenige namen ofte woorden / die met een klynk-Letter beginnen / zoo kan daer de t' voldoe / als: t'avond, t'Amsterdam, t'eten, t'onzent, w.

3. Men mag inde plaetse vande vooz-naem zy, ook wel stellen z', als: doen z'akker-werk, z'eten wel, w.

Deze verklaringe diend om te toonen / waer / ende hoe dit verkort-teeken moet gebuykt wordē / maer dewyle 'tzelve van den Grieken ende Latijnen met verscheyden namen gendend werd / na de plaetse daermen 't steld / zoo zullē wy tot dienst der leer-liebe (doch onder verbeteringe) in Nederduydsch de zelve in volgender wijze nannen: ende van elke naems werk wat verklaringe doen.

Prosthesis,

Prosthesis heeten wij voor-zettinge, dat is: wanneer men vooz aen eenige naem ofte woord een Letter vooz een Sillabe steld / met het teeken inde plaets vande uytgelaten Letteren / als:

d'ouders
'thoogste
t'eerlyk
'sweirelds
z'openbaerde
'kmoet

} vooz

de ouders
het hoogste
te eerlyk
des weirelds
zy openbaerde
ik moet

Spellinge.

63

Ende om duydelyk te toonen / datmen dit ver-
kopt teeken alleen in de plaets van d'uyt-gelaten
Letteren stellē moet / ende niet naer't oude gebruik
altijd tusschen de voorgezette Letter ende 'twoord /
zoo zullen wy eenige woorden hier by-voegen / die
in't schrijven geen ander verskil en hebben / dan
'therstellen des verkopt-teekens / ende nochtans op
d'eene plaetse wat anders beduyde / danze op d'an-
der doen.

t'aenschauwen
t'eygen
t'ydel
t'overschatten
t'uytwendig
t'huys
t'zamen-voegen

voor

te aenschauwen
te eygen
te ydel
te overschatten
te uytwendig
te huys
te zamen-voegen

*aenschauwen
*eygen
*ydel
*overschatten
*uytwendig
*huys
*tzamen-voegen

voor

het aenschauwen
het eygen
het ydel
het overschatten
het uytwendig
het huys
het zamen-voegen

Paragoge.

Voor Paragoge stellen wy Aen-voeging, te we-
ten: als men t'eynden an eenig woord een Let-
ter voor een Spillabe voegd / met het verkopt-teekē
tusschen beuden / als:

ben's

Nederduydsche

ben's
 hebbe's
 dit's
 wat's
 zal't
 van't

} 0002

ben dies
 hebbe dies
 dit is
 wat is
 zal het
 van het

Deze twee boozgaende zijn de booznaamlijkste: de welke zoo wel in't spreken als in't schrijven gebruykt worden; ende meer dan de volgende / die meest tot der Spinet's gerief zijn / ende zijn deze:

Synæresis.

Synæresis nammen wy een t'zamen-trekking, dat is: Sals twee Syllaben in een getrokken worden / twelk in ander talen zomtijds wel geschied zonder uyt-laten van eenige Letteren: maer in ons Nederduydsch altijd duer het uyt-laten van eenige klynck-Letter in't midden des woords (om dat een Syllabe te verhoort) stellende in die plaetse het verhoort teken / als:

verdrag'lyk
 gevoeg'lyk
 kloek'lyk
 gevang'nis
 geruyg'nis
 bederff'nis

} 0002

verdragelyk
 gevoegelyk
 kloekelyk
 gevangenis
 geruygenis
 bederffenis

Synkope.

Synkope is een besnoey oft uyt-pik van Letteren: Sals wannermen midden uyt het woord een me-
 klynck-

Spellinge.

65.

hpnk-Letter (ende zomtijds noch een **hpnk-Letter** daer by) uptlaet/ en in plaetze van die het verhoort-teken steld: het woord alzoo et **Spillabe** kotte/ als:

bela'en	} woord }	beladen
geva'en		gevangen
de'en		deden
he'en		henen
spoe'n		spoeden
sta'ig		stadig
die'r		diedet

Apokope.

A Apokope zuller by Affnydinge heeten: want 'tis egentlick een af-snydinge ofte aflatinge van een **Sillabe** op't eynde des woords / als oft niet stellen wilde

dik'	} woord }	dikwyls
nau'		nauwelyks

ofte ook/ als een woord in e eyndigd/daer 'tholgende woord niet een me-**hpnk-Letter** begint/dat men in plaetze van d'eyndigende e' verhoort-teken steld/ als:

woud'	} woord }	woude
zeyd'		zeyde
bereyding'		bereydinge
klaging'		klaginge
eer'		ee're
Heer'		Heere

Nederduydsche

Apostrophus.

Ende Apostrophus heeten wy af-keering ofte af-
weiring, dat is: wanneer achter aē zulke woor-
den (daer 't verhozt-teecken inde plaets bande eyn-
digen: de e staet) woorden volgen met een klpruk-let-
ter beginnende/ als:

onz' oeffening' end' uw' is z'al ehen eens?

Hier zijn nu zes plaetzen aengeviesen/ daer het
verhozt-teecken (volgende zijn herschepden
namen) gebruykt word/ hoe wel het teecken ober al
eender ley maekzel heft.

Synalæphe.

Mer nu is daer-en-boven noch te weten / dat
wanneer eenige woorden in e eynigen / ende
de volgende woorden met een klpruk-Letter begin-
nen / al en word het verhozt-teecken inde plaetze vā
de eynigende e niet gesteld / datmen nochtans die
zelfde e onder de klpruk-Letter / die 'nastte woord
begint hoord versmelten: ende dat heet dan Syna-
læphe: twelk wy namen t'zamen-groeyinge, ofte in-
een-smeltinge, als:

de eerste onderrichtinge, ende ander. dergelyke.

Apharefis.

Voorder geschiedet ook wel datter een Syllabe
van't begin van eenig woord weg genomen
of af-gelaten word / ende dat heet Apharefis, voor
welke

Spellinge.

welke name wy stellen af-neminge: die geproft
woord/afmen schryft

voegelyk	} booz	{	gevoegelyk
hoefd			behoefd
wis			gewis
wonderd			verwóderd
merken			aenmerken

Epenthesis.

TEn anderé oock gebueret wel dat (met in-voe-
gpnge ofte verwisselpnge van Letteren eenige
woorden een Syllabe verlangt wordé/ tewelk heet
Epenthesis, maer wy namen't een Inlettinge, ofte
tusschen-schikkinge, als stellerde

vlytelyk	} booz	{	vlytig
Overigheyd			Overheyd
vervarelyk			vervaerlyk
wyigheyd			vryheyd
voorzichtelyk			voorzichtig
kleyacheig			kleyig

Dus vól verklaringe op het verkort-teeken, als
ook op de tusschen-rekeningen der Geden/ hést ons
goed gedocht (tot dienst der enkhondige leer-liebe)
in dezen/onze spellinge by te voegen. Beschietet pe-
mand eenig mit duer / gelijk wy verhoopen ja: ofte
word pmand hier duer verwekt / dat hy wat be-
ters aenden dag bypnge / 300 zullen wy onzen be-
geerden loon verkrigen/ende hier van zien ons ge-
wenschte.

e n d e

Feylen aldus te verbeteren.

	3de	2de	1de	oor	leest	
A	2	2	1	overtollichheyt	overtolligheyt	
	4	1	1	volkommenheyt	volkommenheyt	
	8	1	18	maninge	maninge	
	1	2	7	altijdt	altijdt hoort	
			29	hy	3p	
	2	1	7	geloofte	geloofd	
	3	1	3	deze naamt	deze twee naamet	
			5	den eegentlyke	de eegentlyke	
	B			21	nagegelaten	nagelaten
			2	18	k.	g.
			22	gebruykt	gebruykt	
5		2	23	j.	je.	
6		1	2	wyt,	wyd,	
			32	yimmers,	immers,	
7		2	16	Syllabe	Syllaben	
C	4	1	15	in Syllabe	in een Syllabe	
	5	2	6	toon	toon	
	3	1	28	kort-aeffening	kort-aeffening	
D		2	10	zet-ef-geknocht	aen een geknocht.	
	5	1	21	onvolkomenheden	onvolkomenheyt	
		2	21	komen	kommen	